

Mjesečne RBAnalize

Broj 24, listopad 2002.

Sadržaj

Pregled odabranih makroekonomskih indikatora

Sažetak.....2		2000.	2001.	2002.VII	2002.VIII	2002.IX
Industrijska proizvodnja.....3	Bruto domaći proizvod, tekuće cijene, mlrd USD, ngr	18,3	19,5	-	-	-
Trgovina na malo.....3	BDP, % promjena, stalne cijene, irpg	2,9	3,8	-	-	-
Cijene na malo.....4	Industrijska proizvodnja, % promjena, irpg	1,7	6,0	10,4	1,3	12,7
Cijene proizvođača.....4	Realni promet u trgovini na malo, % promjene, irpg	14,4	10,0	19,3	14,4	-
Kamatna stopa.....5	Cijene na malo – Inflacija, % promjene, mmi	7,4	2,6	2,3	1,2	1,8
Plasmani.....6	Cijene proizvođača, % promjene, mmi	11,2	-3,1	0,2	0,7	1,3
Depoziti.....6	Kamatna stopa na tržištu novca, dnevno trgovanje, godišnja u %, pr	4,46	2,57	1,00	1,07	1,36
Monetarni agregati.....7	Prosječna aktivna kamatna stopa na kunske kredite s valutnom klauzulom, godišnja u %, kr	10,7	9,29	8,12	-	-
Pričuve.....7	Prosječna pasivna kamatna stopa na oročene devizne depozite, godišnja u %, kr	4,57	3,54	3,28	-	-
Zaposlenost.....8	Tečaj DEM/HRK, na kraju razdoblja	3,885	3,768	-	-	-
Plaće.....8	Tečaj EUR/HRK, na kraju razdoblja	7,598	7,370	7,395	7,377	7,341
Turizam.....9	Tečaj EUR/HRK, % promjena, irpg	-1,1	-3,0	2,9	-3,1	-2,7
	Tečaj USD/HRK, na kraju razdoblja	8,155	8,356	7,523	7,489	7,50
	Tečaj USD/HRK, % promjena, irpg	6,6	2,5	-8,45	-10,6	-8,8
	Izvoz roba, milijuni US dolara	4.431	4.659	532,1	330,2	-
	Uvoz roba, milijuni US dolara	7.887	9.044	1.107,8	761,2	-
	Saldo tekućeg računa platne bilance, mlrd. USD, km	-0,433	-0,592	-	-	-
	Saldo tekućeg računa platne bilance, % BDP	-2,3	-2,9	-	-	-
	Međunarodne pričuve HNB, milijarde dolara, kr	3,52	4,70	5,65	5,76	-
	Međunarodne pričuve poslovnih banaka, mlrd USD	2,39	3,92	2,86	2,90	-
	Vanjski dug, milijarde US dolara, kr	10,8	11,1	13,3	-	-
	Prosječna mjesečna neto plaća, u HRK, kr	3.499	3.582	3.757	-	-
	Prosječna mjesečna neto plaća, % promjena, irpg	7,3	2,3	5,8	-	-
	Broj registriranih nezaposlenih, u tisućama, kr	378,5	395,1	382,8	379,7	375,8
	Broj registriranih nezaposlenih, % promjena, irpg	10,8	4,4	4,1	2,9	-0,2
	Stopa nezaposlenosti, u %	22,6	23,1	22,0	21,8	-
	Novčana masa (M1), milijarde HRK, kr	18,0	23,7	28,9	29,5	-
	Novčana masa (M1), % promjena, irpg	30,1	31,5	41,0	48,7	-
	Plasmani, milijarde HRK, kr	60,9	74,9	87,4	89,0	-
	Plasmani, % promjena, irpg	9,0	23,0	27,7	24,2	-
	Ukupni rashodi državnog proračuna, milijuni HRK	50.779	57.202	-	-	-
	Porezni prihodi državnog proračuna, milijuni HRK	39.939	47.274	-	-	-
	Konvencionalni saldo državnog proračuna**, mil HRK	-6.128	-3.758	-	-	-
	Saldo konsolidiranog državnog proračuna***, mil HRK	-7.697	-3.497	-	-	-

irpg - u odnosu na isto razdoblje prošle godine, kr - na kraju razdoblja, mmi - međugodišnji mjesečni indeks, ngr - na godišnjoj razini, pr - prosjek razdoblja, km - kumulativno

Izvori: Hrvatska narodna banka, Ministarstvo financija, Državni zavod za statistiku, Zavod za Platni promet

* preliminarni podatak

** saldo nije jednak rashodu ukupnih rashoda i poreznih prihoda jer su iz prihoda izostavljeni kapitalni prihodi koji imaju iregularan karakter

*** konsolidacija između središnjeg proračuna i državnih fondova (mirovinski, zdravstveni, d. doplatka, H. vode i zapošljavanje)

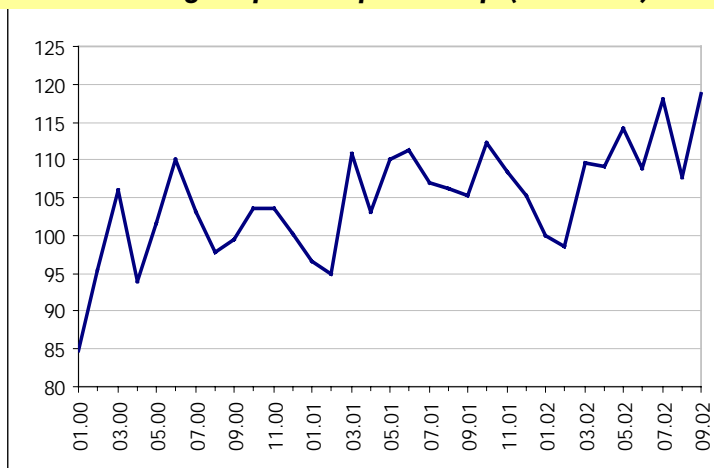
Petrinjska 59
10000 Zagreb
Tel: (+385 1) 4566466
Fax: (+385 1) 4811626
Urednik :
mr. Ante Žigman, Glavni
ekonomist

Autori:
mr. Ante Žigman
Zvonimir Savić
Tel: (+385 1) 4878011
Tel: (+385 1) 4878015
E-mail: ante.zigman@rba-zagreb.
raiffeisen.at; zvonimir.savic@rba-
zagreb.raiffeisen.at

- U rujnu je zabilježen porast **industrijske proizvodnje** od iznimno visokih 12,7%, što je najveći porast industrijske proizvodnje na godišnjoj razini (u odnosu na isti mjesec prethodne godine) još od siječnja 2001.g. Na takav rast industrijske proizvodnje dijelom je utjecao i broj radnih dana, koji je u rujnu ove godine bio za jedan veći u odnosu na rujnu prošle godine.
- **Promet u trgovini na malo** u kolovozu je snižen za 2,5% nominalno u odnosu na srpanj, što je najveći pad na mjesečnoj razini u kolovozu u posljednje četiri godine. Najveći pad prometa na mjesečnoj razini u kolovozu, za 38,7%, bilježi djelatnost "prodaja, održavanje i popravak motornih vozila", prvenstveno zbog osjetnog smanjenja prodaje novih vozila. Naime, u kolovozu je prodano 5.484 novih automobila, što je otprilike za trećinu manje u odnosu na srpanj.
- Nakon što su **cijene na malo** u kolovozu snižene za 0,1%, u rujnu su porasle za 0,8%. Time su cijene na malo zabilježile najveći porast na mjesečnoj razini (u odnosu na prethodni mjesec) još od početka ove godine. Rast cijena na mjesečnoj razini u rujnu, utjecao je na inflacijska kretanja na godišnjoj razini: u rujnu su cijene na malo porasle za 1,8% u odnosu na rujnu prošle godine.
- U rujnu su **cijene kod proizvođača** porasle za osjetnih 1,3% u odnosu na prethodni mjesec, što je najveći porast cijena kod proizvođača na mjesečnoj razini još od kraja 2000.g. U prvih devet mjeseci ove godine, prosječna je razina cijena industrijskih proizvoda kod proizvođača za 1% niža u odnosu na isto razdoblje prošle godine.
- Postupni pad prosječnih **kamatnih stopa** poslovnih banaka na kunske kredite bez valutne kaluzule nije se nastavio u kolovozu. Naime, u kolovozu je prosječna kamatna stopa bez valutne klauzule dosegla 12,62%, nakon što je u srpnju iznosila 12,14%.
- Već šest mjeseci za redom ukupni **krediti poslovnih banaka** (i kunski i devizni) bilježe povećanje te su s 85,96 milijardi kuna krajem srpnja porasli na 87,43 milijarde kuna krajem kolovoza, što je porast od 1,7% u roku od mjesec dana. Time je samo nastavljen trend rasta kreditne aktivnosti poslovnih banaka.
- Štedni i oročeni (kunski i devizni) **depoziti poslovnih banaka** porasli su za 831,3 milijuna kuna te su krajem rujna dosegli iznos od 84,1 milijardu kuna. Devizni depoziti čine najveći udio u ukupnim depozitima te su krajem rujna dosegli 72,25 milijarde kuna (1% više u odnosu na prethodni mjesec).
- Uži **monetarni agregat M1** povećan je s 28,9 milijardi kuna u srpnju na 29,5 milijardi kuna u kolovozu. Takav porast M1 od 1,9% na mjesečnoj razini u kolovozu, utjecao je da na godišnjoj razini u kolovozu (u odnosu na kolovoz prošle godine) M1 poraste za 48,7%.
- 11. listopada **međunarodne pričuve** Hrvatske narodne banke doseglye iznos od 5,775 milijarde dolara. Time su u roku od mjesec dana pričuve smanjene za 0,1%, ali su unatoč tome u odnosu na isto vrijeme prošle godine pričuve povećane za preko 28%. Još od kraja lipnja ova godine međunarodne pričuve HNB-a ne bilježe značajnije promjene vrijednosti te se zadržavaju iznad 5,5 milijardi dolara.
- Krajem rujna evidentirano je 375.795 **nezaposlenih osoba**, što je za 3.950 osoba (odnosno 1%) manje u odnosu na kraj kolovoza. Takva kretanja nisu uobičajena za rujnu, u kojemu obično dolazi do porasta broja nezaposlenih osoba zbog završetka turističke sezone te povećanog priljeva osoba koje su završile školovanje.
- **Prosječna neto plaća** po zaposlenom u pravnim osobama u kolovozu je iznosila 3.738 kuna. Time je na mjesečnoj razini prosječna plaća snižena za 0,5% nominalno (0,3% realno). Smanjenje neto plaća na mjesečnoj razini u kolovozu posljedica je smanjenja plaća u većini djelatnosti
- U kolovozu je ostvareno 13,3 milijuna **turističkih noćenja**, što je čak 38,9% od ukupnog broja turističkih noćenja ostvarenih u prvih osam mjeseci ove godine. Porast noćenja na godišnjoj razini u kolovozu iznosio je 2,6%, a vjerojatno bi bio i veći da taj mjesec nije zabilježen zamjetan pad noćenja turista iz Slovenije, Češke, Poljske i Slovačke. Turisti iz tih zemalja su uglavnom sezonski orijentirani, a zajedno čine preko 31% ukupnog broja noćenja stranih turista u kolovozu

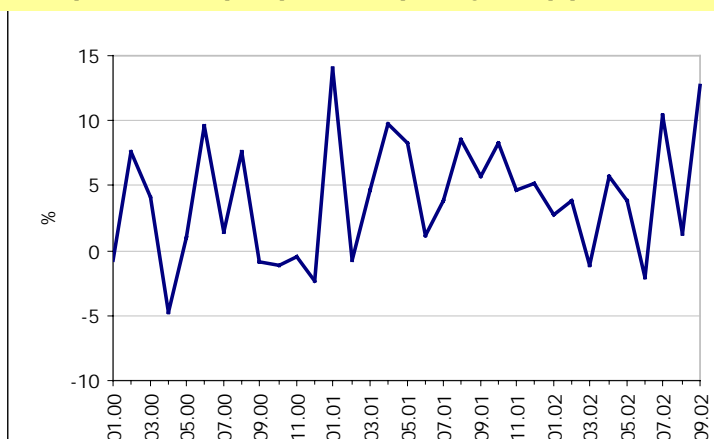
Visoki rast industrijske proizvodnje u rujnu pad prometa u trgovini na malo u kolovozu

Indeks fizičkog obujma ind. proizvodnje (2000=100)

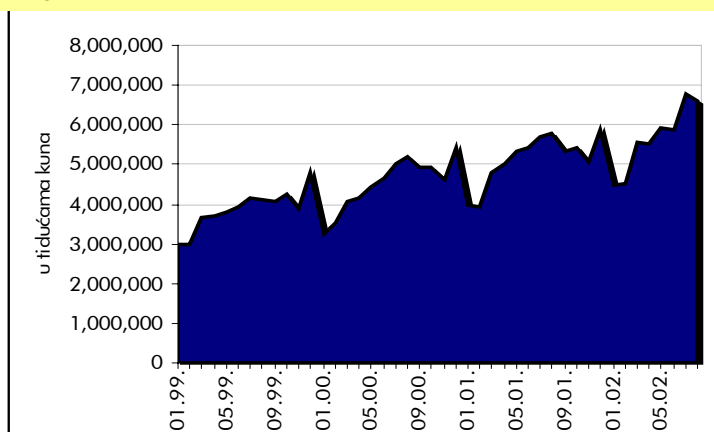
Izvor: DZS

Promjena industrijske proizvodnje na godišnjoj razini

Izvor: DZS

Trgovina na malo, iznos, nominalno

Izvor: DZS

PORAST INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE OD 12,7% U RUJNU

Nakon što je u kolovozu na godišnjoj razini (u odnosu na isti mjesec prethodne godine) industrijska proizvodnja porasla za 1,3%, u rujnu je zabilježen porast od iznimno visokih 12,7%. Time je industrijska proizvodnja zabilježila najveći porast na godišnjoj razini još od siječnja 2001.g. Na takav rast industrijske proizvodnje dijelom je utjecao i broj radnih dana, koji je u rujnu ove godine bio za jedan veći u odnosu na rujnu prošle godine. Sve glavne industrijske grupacije ostvarile su povećanje proizvodnje na godišnjoj razini u rujnu, pri čemu se ističe proizvodnja kapitalnih proizvoda s porastom od 20,6% u promatranom razdoblju. Zanimljivo je pripomenuti da je u rujnu zabilježen istovremeni porast proizvodnje u svim glavnim industrijskim grupacijama tek po drugi puta u posljednje četiri godine.

Analizom prema odjeljcima NKD-a (Nacionalne klasifikacije djelatnosti), zamjetno je da je visoki rast industrijske proizvodnje ostvaren u gotovo svim djelatnostima koje imaju veliki ponder (udio u strukturi industrijske proizvodnje), što je velikoj mjeri utjecalo na povećanje ukupne industrijske proizvodnje u rujnu. Najveći ponder (21,51%) ima proizvodnja hrane i pića, koja je povećana za 17,4% na godišnjoj razini u rujnu. Tako visok porast proizvodnje hrane i pića na godišnjoj razini nije zabilježen još od studenog 1995.g. Izdavačka i tiskarska djelatnost (s ponderom od 5,55% u ukupnoj industrijskoj proizvodnji) također bilježi zamjetan porast proizvodnje u rujnu (19,5%), dok je istovremeno porast proizvodnje ostalih nemetalnih proizvoda iznosio 32,8%.

Kumulativno gledajući, u prvih devet ovogodišnjih mjeseci u odnosu na isto prošlogodišnje razdoblje, industrijska je proizvodnja porasla za točno 4%.

PROMET U TRGOVINI NA MALO SMANJEN U KOLOVOZU

Promet u trgovini na malo zabilježio je pad na mjesečnoj razini u kolovozu (u odnosu na prethodni mjesec) za 2,5% nominalno (2,4% realno). To je istovremeno najveći pad prometa u trgovini na malo na mjesečnoj razini u kolovozu u posljednje četiri godine. Nominalni je iznos prometa u trgovini na malo stoga smanjen s 6,78 milijardi kuna u srpnju na 6,61 milijardu kuna u kolovozu. Najveći pad prometa na mjesečnoj razini u kolovozu, za 38,7%, bilježi djelatnost "prodaja, održavanje i popravak motornih vozila", prvenstveno zbog osjetnog smanjenja prodaje novih vozila tijekom kolovoza. Naime, u kolovozu je prodano 5.484 novih automobila, što je otprilike za trećinu manje u odnosu na srpanj kada ih je prodano 8.672. Nešto blaži, ali još uvijek zamjetan pad prometa, bilježi djelatnost "trgovina na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože" i to za 16,6% na mjesečnoj razini u kolovozu.

Na godišnjoj je razini u kolovozu (u odnosu na isti mjesec prošle godine) trgovina u toj djelatnosti također smanjena (za 0,6%), što je dijelom posljedica pada proizvodnje

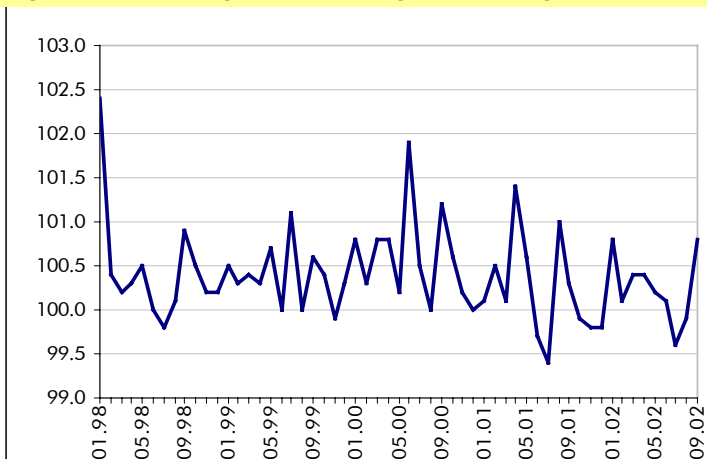
U rujnu cijene na malo porasle 0,8% cijene kod proizvođača 1,3%

Cijene na malo, godišnja promjena

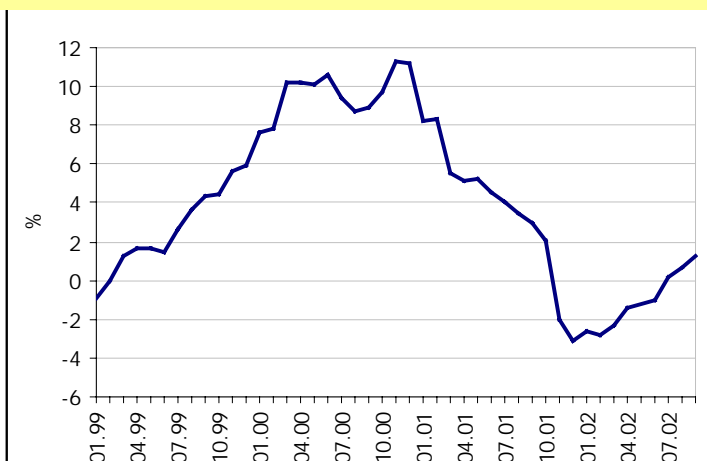
Izvor: DZS

Mjesečni indeks cijena na malo, prethodni mjesec = 100

Izvor: DZS

Cijene industrijskih proizvoda, godišnja promjena

Izvor: DZS

odjeće te u nešto manjoj mjeri posljedica pada proizvodnje tekstila i proizvoda od kože. Gotovo sve ostale djelatnosti bilježe povećanje prometa na malo na godišnjoj razini u kolovozu, a posebice djelatnost "prodaja, održavanje i popravak motornih vozila" s porastom od 21,5%. Pri tome je potrebno naglasiti da je novih motornih vozila u kolovozu prodano gotovo 50% više u odnosu na kolovoz prošle godine.

Unatoč padu prometa u trgovini na malo na mjesečnoj razini u kolovozu, na godišnjoj je razini promet porastao za 14,6% nominalno (14,4% realno).

PORAST CIJENA ZA 0,8% U RUJNU

U rujnu su cijene na malo zabilježile najveći porast na mjesečnoj razini (u odnosu na prethodni mjesec) još od početka ove godine. Naime, nakon što su cijene na malo u kolovozu snižene za 0,1%, u rujnu su porasle za 0,8%. Na takav porast cijena u rujnu utjecalo je i povećanje cijena usluga za 1%. Među uslugama, u rujnu su samo usluge za obrazovanje, kulturu i razonodu te usluge socijalne skrbi zabilježile smanjenje cijena u odnosu na kolovoz. S obzirom da je ponder usluga u košarici cijena na malo 21,85%, presudan utjecaj na ukupno kretanje cijena na malo ima promjena cijena roba, čiji je ponder u košarici cijena na malo preostalih 78,15%.

Cijene roba porasle su na mjesečnoj razini u rujnu za 0,6%. Među robama, promjenom cijena na mjesečnoj razini u rujnu ističe se "električna energija i rasvjeta" s porastom od visokih 14,1%, što se može povezati novim tarifnim sustavom koji se primjenjuje od početka rujna. Rastom cijena (za 2,2%) slijede "sredstva za obrazovanje" na što je utjecao početak školske godine, a stoga i povećana potražnja za tim sredstvima. "Tekuća goriva i maziva" u rujnu nisu zabilježila promjenu cijena u odnosu na kolovoz, prvenstveno zbog cijena naftnih derivata koje su još od sredine lipnja na istoj razini.

Rast cijena na mjesečnoj razini u rujnu, utjecao je na inflacijska kretanja na godišnjoj razini (u odnosu na isti mjesec prethodne godine). Nakon što je u kolovozu zabilježen najniži porast cijena na malo na godišnjoj razini još od ožujka 1995.g. (te je iznosio 1,2%), u rujnu je inflacija dosegla 1,8%.

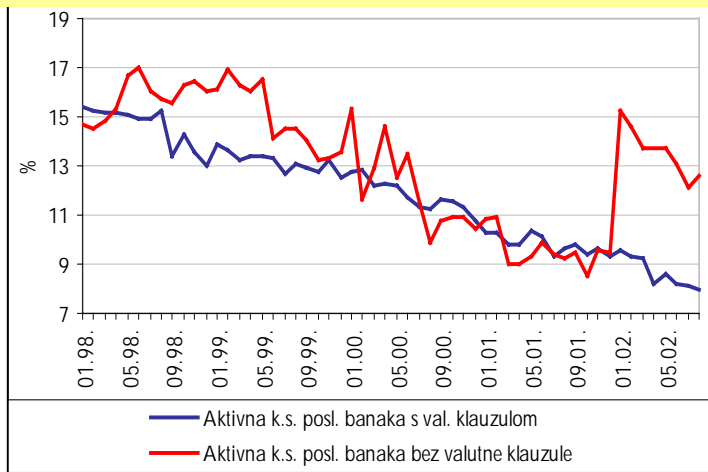
CIJENE INDUSTRIJSKIH PROIZVODA KOD PROIZVOĐAČA PORASLE U RUJNU ZA 1,3%

U rujnu su cijene kod proizvođača porasle za osjetnih 1,3% u odnosu na prethodni mjesec, što je najveći porast cijena kod proizvođača na mjesečnoj razini još od kraja 2000.g. Porast cijena pri proizvođačima na mjesečnoj razini, utjecao je i na kretanja na godišnjoj razini (u odnosu na isti mjesec lani). Naime, cijene kod proizvođača porasle su za 1,3% na godišnjoj razini u rujnu. U prvih devet mjeseci ove godine, prosječna je razina cijena industrijskih proizvoda kod proizvođača za 1% niža u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

Osnova za rast cijena u rujnu je porast cijena u većini glavnih industrijskih grupacija, pri čemu se ističe porast

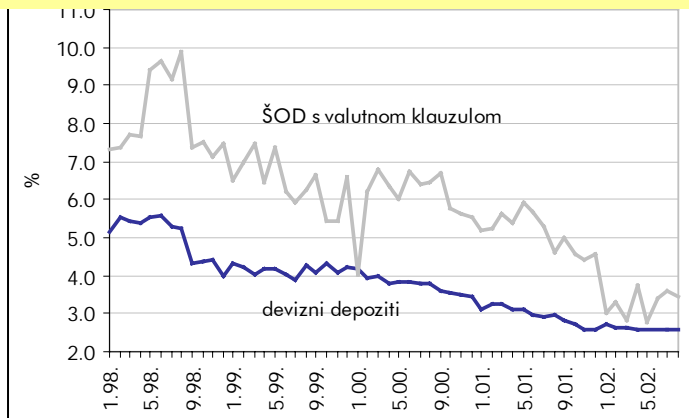
Porast prosječne kamatne stope na kredite bez valutne klauzule

Prosječna aktivna kamatna stopa

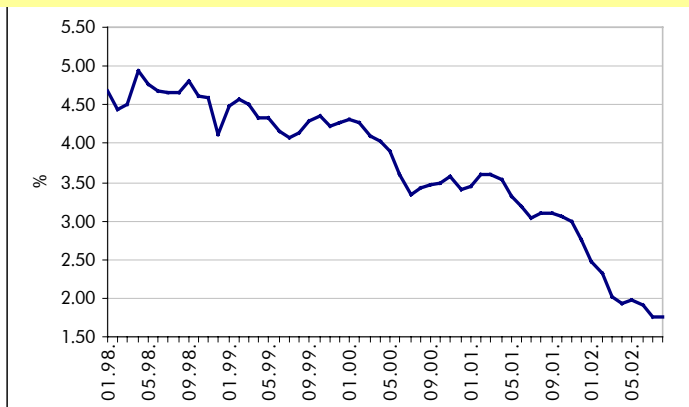
Izvor: HNB

Prosječne kamatne stope na štedne i oročene depozite

Izvor: HNB

Prosječna pasivna kamatna stopa na kunske depozite

Izvor: HNB

cijena kod proizvođača energije, i to za 4,7% na mjesečnoj razini u rujnu. Na porast cijena pri proizvođačima energije u rujnu, utjecaja je imao efekt primjene novog tarifnog sustava za elektroenergetske djelatnosti koji je uveden početkom rujna te povećanje cijena. Vlada je na jučerašnjoj sjednici ipak povukla odluku o poskupljenju struje te će se od 1. listopada primjenjivati nova cijena kilovatsata. S obzirom da je kilovatsat obračunski element za obračun naknade za uslugu isporuke električne energije, moguć je i daljnji zamjetan utjecaj promjene cijene pri proizvođačima energije na ukupno kretanje cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima.

Analizom prema područjima nacionalne klasifikacije djelatnosti (NKD-a), blagi porast cijena od 0,1% na mjesečnoj razini u rujnu bilježi prerađivačka industrija, rudarstvo i vađenje bilježi pad cijena od 0,2%, dok je opskrba električnom energijom, plinom i vodom ostvarila porast cijena na mjesečnoj razini u rujnu od 9,6%.

PROSJEČNA AKTIVNA KAMATNA STOPA NA KREDITE BEZ VALUTNE KLAUZULE PORASLA U KOLOVOZU

Tijekom ove godine bilježio se postupni pad prosječnih kamatnih stopa poslovnih banaka na kunske kredite bez valutne klauzule, što nije nastavljeno u kolovozu. Naime, nakon što je u srpnju snižena na najnižu ovogodišnju razinu (12,14%), u kolovozu je prosječna kamatna stopa bez valutne klauzule dosegla 12,62%. Njezin porast u kolovozu uglavnom je posljedica rasta kratkoročnih kamatnih stopa stanovništvu, što je uzrokovano povećanjem pondera okvirnih kratkoročnih kredita.

Kratkoročne kamatne stope poduzećima istovremeno su zabilježile daljnji pad, ali je njihov utjecaj na kretanje prosječne kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule bio manji.

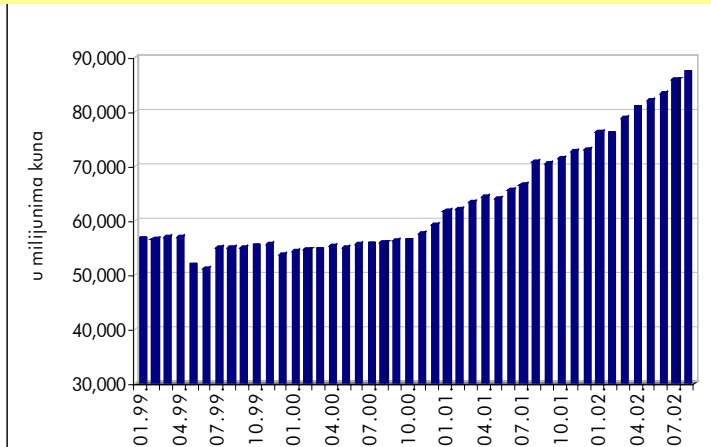
Prosječna aktivna kamatna stopa poslovnih banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom snižena je s 8,12% u srpnju na rekordno niskih 7,99% u kolovozu, što je posljedica pada kamatnih stopa na dugoročne kredite s valutnom klauzulom, jer je kamatna stopa na kratkoročne kredite ostala nepromijenjena.

Kao i aktivne, i pasivne kamatne stope također bilježe neujednačena kretanja, ovisno o vrsti depozita. Ukupna prosječna kamatna stopa na kunske depozite bez valutne klauzule povećana je s 1,75% u srpnju na 1,77% u kolovozu. Kretanje u smjeru rasta vjerojatno ne bi bilo zabilježeno da tijekom kolovoza prosječna kamatna stopa na dugoročne depozite nije zabilježila osjetan porast, što je unatoč padu kamatne stope na kratkoročne depozite i na depozite po viđenju, povećalo ukupni prosječnu kamatnu stopu na kunske depozite bez valutne klauzule. Naime, kamatna stopa na kunske depozite po viđenju (odnosno na tekuće i žiro račune) snižena je s 1,01% u srpnju na rekordno niskih 1,00% u kolovozu, dok je istovremeno prosječna kamatna stopa na kratkoročne depozite smanjena s 4,23% na 3,97%.

Nastavak rasta kredita u kolovozu

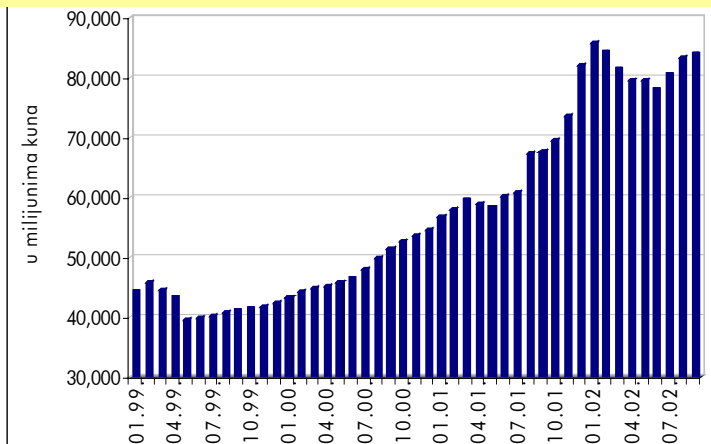
rast depozita usporen u rujnu

Ukupni krediti, kunski i devizni

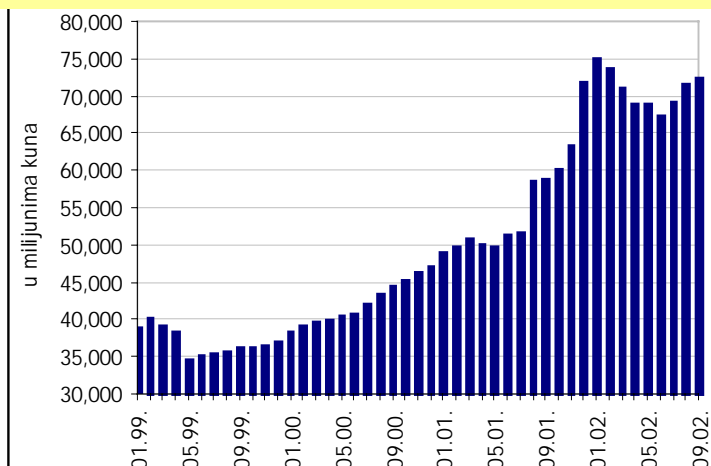
Izvor: HNB

Ukupni depoziti (kunski i devizni)

Izvor: HNB

Devizni depoziti kod poslovnih banaka

Izvor: HNB

KREDITI STANOVNIŠTVU I PODUZEĆIMA NASTAVILI S PORASTOM I U KOLOVOZU

U kolovozu je nastavljen rast kreditne aktivnosti poslovnih banaka. Naime, već šest mjeseci za redom ukupni krediti poslovnih banaka (i kunski i devizni) bilježe povećanje te su s 85,96 milijardi kuna krajem srpnja porasli na 87,43 milijarde kuna krajem kolovoza, što je porast od 1,7% u roku od mjesec dana. U odnosu na kolovoz prošle godine, ukupni su krediti porasli za 23,6%. Porast ukupnih kredita posljedica je nastavka rasta i kredita poduzećima i kredita stanovništvu. Krediti stanovništvu već tri godine bilježe neprekidan porast na mjesečnoj razini (u jednom mjesecu u odnosu prethodni mjesec) te su krajem kolovoza dosegli iznos od 38,6 milijarde kuna. Takvo kretanje utjecalo je i na porast kredita stanovništvu na godišnjoj razini: u odnosu na kolovoz prošle godine, krediti stanovništvu porasli su za visokih 33,7%. Krediti poduzećima su krajem kolovoza dosegli iznos od 43,6 milijardi kuna, što je porast od 17,6% na godišnjoj razini. Krediti poduzećima još od kraja 2000.g. bilježe pozitivne stope rasta na godišnjoj razini, ali njihov udio u ukupnim kreditima postupno opada u korist kredita stanovništvu: krajem prošle godine krediti poduzećima činili su 52,6% udjela u ukupnim kreditima, dok je u kolovozu njihov udio smanjen na 49,9%. Udio kredita stanovništvu u ukupnim kreditima istovremeno je porastao s 41,3% na 44,2%. Takvo kretanje objašnjava se većim stopama rasta kredita stanovništvu u odnosu na rast kredita poduzećima. Pri tome valja spomenuti da krediti stanovništvu već godinama bilježe brži trend rasta u odnosu na kredite poduzećima.

Na porast ukupnih kredita dijelom su utjecala i kretanja kamatnih stopa. Pri tome je zamjetan nastavak pada prosječne aktivne kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom s 8,12% u srpnju na rekordno niskih 7,99% u kolovozu (na što je određenog utjecaja imalo kretanje prosječne kamatne stope na dugoročne stambene kredite stanovništvu, koja se od početka ove godine postupno snižava).

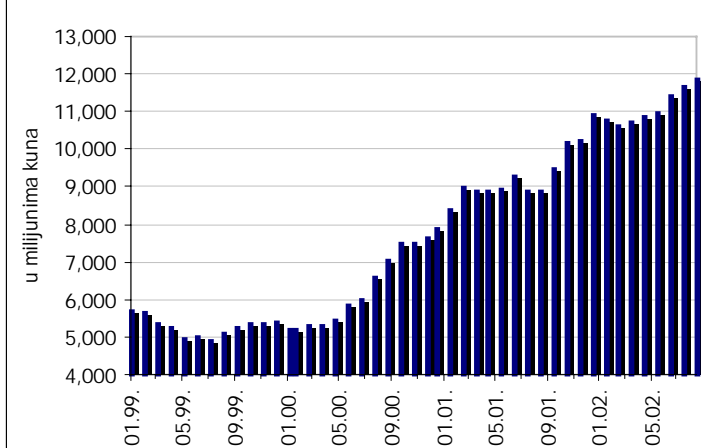
USPORAVANJE RASTA DEPOZITA U RUJNU

Tijekom rujna su štedni i oročeni (kunski i devizni) depoziti poslovnih banaka porasli za 831,3 milijuna kuna te su krajem rujna dosegli iznos od 84,1 milijardu kuna. Pribrojimo li im i transakcijske depozite, tada je ukupan iznos depozita krajem rujna dosegnuo 103,3 milijarde kuna. Time su na mjesečnoj razini ukupni depoziti porasli za 851,1 milijun kuna (odnosno za 0,8%). Ukupni depoziti već tri mjeseca za redom bilježe porast, ali je u rujnu njihov rast usporen. Devizni depoziti, čiji je rast također usporen u rujnu, čine najveći udio u ukupnim depozitima (70%) te su krajem rujna dosegli 72,25 milijarde kuna (1% više u odnosu na prethodni mjesec). Rast deviznih depozita vjerojatno bi bio i veći da tijekom rujna kuna nije ojačala za 0,48% prema euru, što je utjecalo na kretanje deviznih depozita. Devizni depoziti već su treći mjesec za redom u porastu, što je potvrda povratka štediša, nakon što je njihovo povjerenje bilo uzdrmano u ožujku zbog

Rast monetarnih agregata u kolovozu

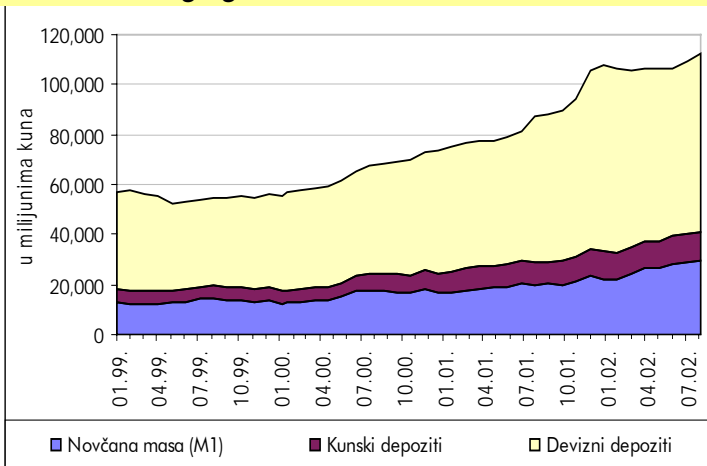
međunarodne pričuve na 5,78 mlrd USD

Kunski depoziti poslovnih banaka

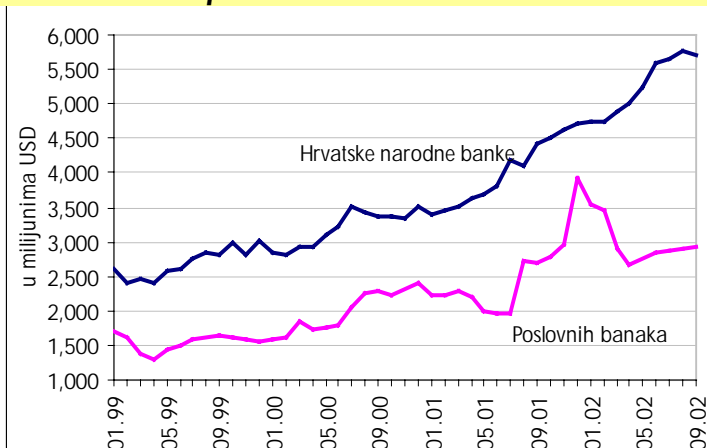
Izvor: HNB

Monetarni agregat M4

Izvor: HNB

Međunarodne pričuve

Izvor: HNB

problema u jednoj od hrvatskih banaka. Dodatni razlog usporavanja rasta ukupnih depozita poslovnih banaka je gotovo zaustavljen rast depozitnog novca u rujnu. Naime, depozitni novac krajem rujna dosegao je 19,2 milijarde kuna, što je za 19,7 milijuna kuna više u odnosu na kraj kolovoza. Za usporedbu, tijekom kolovoza transakcijski su depoziti porasli za 545,3 milijuna kuna. Transakcijski depoziti uobičajeno bilježe zamjetan rast tijekom ljetnih mjeseci zbog turističke potrošnje, nakon čega slijedi ili usporavanje rasta ili pad. Slično kretanje bilježi i gotov novac izvan banaka.

Na godišnjoj razini u rujnu (u odnosu na isti mjesec prošle godine) ukupni su depoziti porasli za 28,6%, dok su štedni i oročeni depoziti istovremeno porasli za 24,5%.

NASTAVAK RASTA MONETARNIH AGREGATA U KOLOVOZU

Krajem kolovoza ukupni su depoziti poslovnih banaka (štedni i oročeni, kunski i devizni depoziti, ne računajući transakcijske depozite) dosegli iznos od 83,25 milijarde kuna, što je za 2,64 milijarde kuna više u odnosu na kraj srpnja. Tako visok rast ukupnih depozita na mjesečnoj razini nije zabilježen još od siječnja ove godine.

Uži monetarni agregat M1 (koji obuhvaća gotov novac izvan banaka, depozite ostalih bankarskih institucija i ostalih domaćih sektora kod HNB te depozitni novac kod banaka) povećan je s 28,9 milijardi kuna u srpnju na 29,5 milijardi kuna u kolovozu. Takav porast M1 od 1,9% na mjesečnoj razini u kolovozu, utjecao je da na godišnjoj razini u kolovozu (u odnosu na kolovoz prošle godine) M1 poraste za 48,7%.

Ukupna likvidna sredstva (M4) su najšire definirani monetarni agregat, koji obuhvaća M1, štedne i oročene depozite, devizne depozite te obveznice i instrumente tržišta novca. M4 je zabilježio porast s 109,7 milijarde kuna u srpnju na rekordnih 113,0 milijarde kuna u kolovozu (odnosno za 3% na mjesečnoj razini), na što je najveći utjecaj imalo povećanje deviznih depozita tijekom kolovoza. Naime, devizni depoziti čine 63,3% udjela u M4, a tijekom kolovoza porasli su za 2,36 milijarde kuna (odnosno za 3,4% u roku od samo mjesec dana) te su krajem kolovoza dosegli iznos od 71,57 milijarde kuna. Rast monetarnih agregata podloga je rastu plasmana, čija je mjesečna stopa rasta u kolovozu iznosila 1,9% i posljedica je porasta plasmana za 1,6 milijarde kuna tijekom kolovoza. Dostignuta razina plasmana krajem kolovoza je 88,99 milijarde kuna.

MEĐUNARODNE PRIČUVE HNB-a NA 5,775 MILIJARDI DOLARA

Početkom rujna, međunarodne su pričuve Hrvatske narodne banke (koje se sastoje od specijalnih prava vučenja, pričuvne pozicije u MMF-u, zlata, strane valute i depozita kod stranih banaka te obveznica i zadužnica) dosegle dotad rekordno visokih 5,81 milijarde dolara. Međunarodne pričuve Republike Hrvatske nešto su manje, jer ih čine samo devizne pričuve HNB-a (strana valuta i depoziti te obveznice i zadužnice). Sredinom rujna

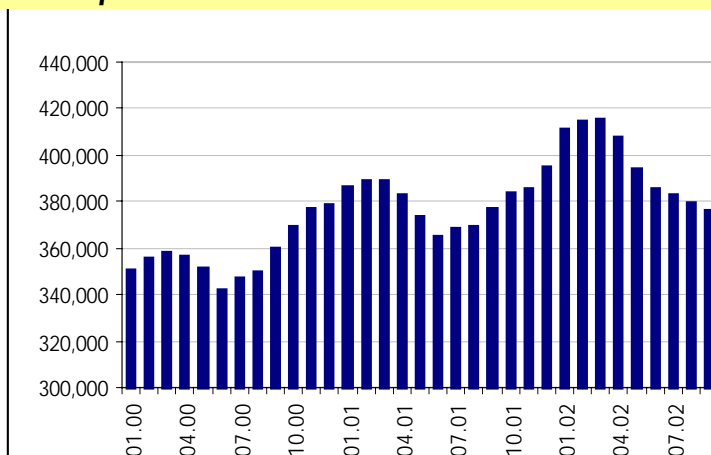
Nastavak pada broja nezaposlenih i u rujnu prosječna plaća snižena na 3.738 kn u kolovozu

Službena stopa nezaposlenosti

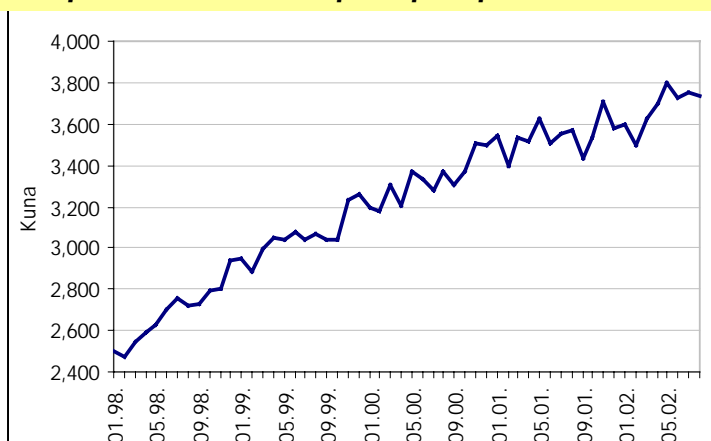
Izvor: DZS

Nezaposlene osobe

Izvor: DZS

Prosječna nominalna neto plaća po zaposlenom

Izvor: DZS

međunarodne su pričuve HNB-a zabilježile postupno smanjenje, ali već krajem istoga mjeseca ponovno su u porastu, što se nastavilo i početkom ovoga mjeseca. Stoga su 11. listopada međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke doseglye iznos od 5,775 milijarde dolara. Time su u roku od mjesec dana pričuve smanjene za 0,1%, ali su unatoč tome u odnosu na isto vrijeme prošle godine pričuve povećane za preko 28%. Još od kraja lipnja ova godine međunarodne pričuve HNB-a ne bilježe značajnije promjene vrijednosti te se zadržavaju iznad 5,5 milijardi dolara, na što je određen utjecaj imao i malen broj deviznih intervencija HNB-a. Naime, još od kraja lipnja održana je samo jedna devizna intervencija HNB-a (sredinom kolovoza) putem koje je otkupljena određena količina deviza od poslovnih banaka. Kupnjom deviza povećava se iznos međunarodnih pričuva, jer pričuve na osnovu valuta i depozita čine najveći udio (gotovo dvije trećine) međunarodnih pričuva HNB-a.

U RUJNU PAD BROJA NEZAPOSLENIH OSOBA NA GODIŠNJOJ RAZINI PO PRVI PUTA OD KRAJA 1995.g.

Krajem rujna pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje evidentirano je 375.795 nezaposlenih osoba, što je za 3.950 osoba (odnosno 1%) manje u odnosu na kraj kolovoza. Takva kretanja nisu uobičajena za rujnu, u kojemu obično dolazi do porasta broja nezaposlenih osoba zbog završetka turističke sezone te povećanog priljeva osoba koje su završile školovanje. Padom broja nezaposlenih u rujnu samo je nastavljen trend smanjivanja broja nezaposlenih osoba koji je započeo u travnju. Broj nezaposlenih osoba smanjio se tijekom rujna iz razloga što je broj novoprijavljenih osoba na zavodu krajem rujna (23.957) bio manji od broja zaposlenih s evidencije nezaposlenih (16.167) te broja osoba koje su izbrisane iz evidencije zbog ostalih razloga (11.740 osoba). Broj korisnika novčane naknade također je smanjen u rujnu (na 74.778), što je njihov najmanji broj u ovoj godini.

Na godišnjoj razini u rujnu (u odnosu na isti mjesec prethodne godine) broj nezaposlenih osoba smanjen je za neznatnih 0,2%, ali je unatoč tome prekinut jedan dugotrajan trend. Naime, još studenog 1995.g. broj nezaposlenih osoba na godišnjoj razini neprekidno je bilježio porast, što je sada konačno i zaustavljeno.

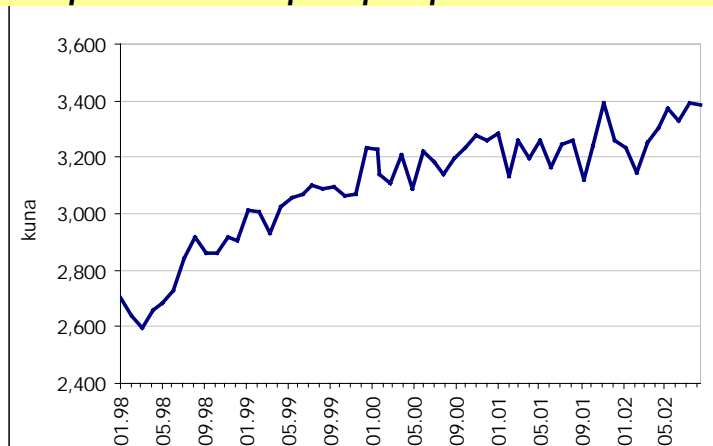
Stopa nezaposlenosti u kolovozu iznosila je 21,8%, na što je utjecalo smanjenje broja nezaposlenih osoba.

PAD PROSJEČNE NETO PLAĆE NA 3.738 KUNA U KOLOVOZU

Nakon što je u srpnju prosječna neto plaća po zaposlenom u pravnim osobama iznosila 3.757 kuna, u kolovozu je neznatno smanjena te je iznosila 3.738 kuna. Time je na mjesečnoj razini prosječna plaća snižena za 0,5% nominalno (0,3% realno). Smanjenje neto plaća na mjesečnoj razini u kolovozu posljedica je smanjenja plaća u većini djelatnosti. Primjerice, zamjetan pad plaća (od 2,3% nominalno u kolovozu) zabilježen je u djelatnosti prerađivačke industrije, koja s 241.601 zaposlenih osoba

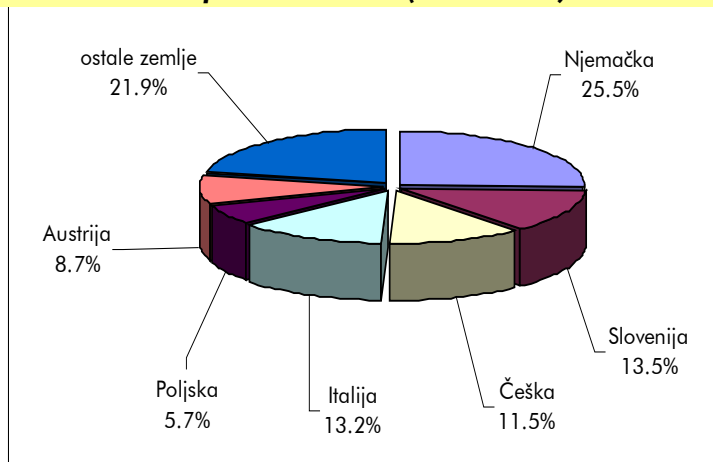
Porast noćenja u kolovozu unatoč manjem broju noćenja istočnoeuropskih turista

Prosječna realna neto plaća po zaposlenom

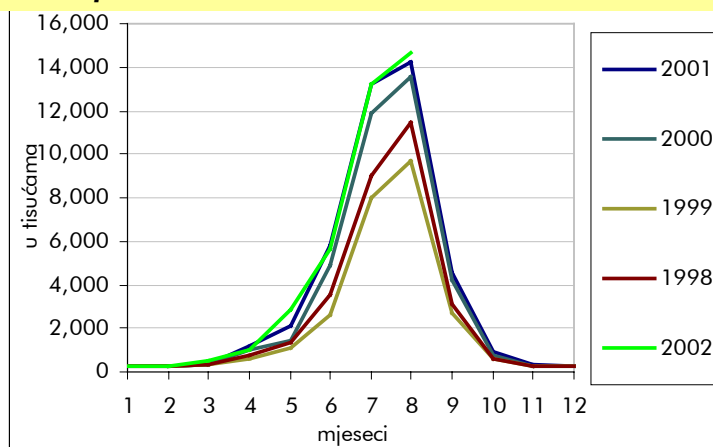
Izvor: DZS

Struktura noćenja stranih turista (I.-VIII.2002.)

Izvor: DZS

Noćenja turista

Izvor: DZS

u kolovozu čini dominantnih 22,9% udjela u ukupnoj strukturi zaposlenih u pravnim osobama. Stoga promjena prosječne plaće u toj djelatnosti ima osjetan utjecaj i na kretanje ukupne prosječne plaće u pravnim osobama u Hrvatskoj. Djelatnost s najmanjom prosječnom isplaćenom neto plaćom u kolovozu (2.729 kuna), ali istovremeno i djelatnost s najmanjim brojem zaposlenih osoba (1.252) je ribarstvo. Zanimljivo je da je ribarstvo jedina djelatnost s prosječnom neto plaćom ispod 3.000 kuna u kolovozu. Unatoč nominalnom smanjenju prosječne plaće od 5% u kolovozu u odnosu na srpanj, financijsko posredovanje i nadalje je djelatnost s najvećom prosječnom neto plaćom (5.251 kuna), iza čega slijedi djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi s prosječnom neto plaćom od 4.529 kuna u kolovozu.

Pad prosječne neto plaće na mjesečnoj razini utjecao je na usporevanje rasta plaća na godišnjoj razini (u odnosu na isti mjesec prethodne godine): u kolovozu je na godišnjoj razini prosječna plaća porasla za 4,8% nominalno (3,7% realno), naspram rasta od 5,9% nominalno (4,5% realno) na godišnjoj razini u srpnju.

PORAST NOĆENJA U KOLOVOZU UNATOČ SMANJENJU BROJA ISTOČNOEUROPSKIH TURISTA

Kolovoz je mjesec u kojemu se redovito ostvaruje najveći broj turističkih noćenja u godini, što je zabilježeno i ove turističke sezone. Naime, u kolovozu je ostvareno 13,3 milijuna turističkih noćenja, što je čak 38,9% od ukupnog broja turističkih noćenja ostvarenih u prvih osam mjeseci ove godine. Na godišnjoj razini u kolovozu (u odnosu na isti mjesec prethodne godine) broj noćenja povećan je za 2,6%. Porast noćenja na godišnjoj razini u kolovozu vjerojatno bi bio i veći da taj mjesec nije zabilježen zamjetan pad noćenja turista iz Slovenije (za 4%), Češke (za 5%), Poljske (za 17%) i Slovačke (za 10%). Turisti iz tih zemalja su uglavnom sezonski orijentirani, a zajedno čine preko 31% ukupnog broja noćenja stranih turista u kolovozu. Najveći udio u strukturi ukupnih noćenja u kolovozu čine strani turisti (91,4%), a primjetno je da njihov udio u kolovozu u posljednjih nekoliko godina postupno raste. Na takva kretanja utječe ne samo povećanje broja noćenja stranih turista, nego i postupan pad broja noćenja domaćih turista na godišnjoj razini u kolovozu. Naime, još od 1998.g. smanjuje se broj noćenja domaćih turista u kolovozu, što se dijelom može objasniti sve većim korištenjem smještaja koji ne prijavljuju noćenja (vlastiti smještaj, prijatelji, rodbina...) te odlaskom domaćih turista na druge destinacije, izvan Hrvatske.

Prema zemlji prebivališta, u kolovozu su najbrojniji turisti iz Njemačke, Italije i Slovenije, koji zajedno čine 58,1% ukupnog broja noćenja stranih turista. Analizom prvih osam mjeseci ove godine, poredak prve trojke je sličan: turisti iz Njemačke, Slovenije i Italije čine 52,1% ukupnog broja noćenja stranih turista u tom razdoblju, a pribrojimo li im turiste iz Češke i Austrije, udio se povećava na 72,4%.

Izdavač:
Raiffeisenbank Austria d.d.
Petrinjska 59
10 000 Zagreb
Telefon: 45 66 466

Web adresa:
www.rba.hr

Urednik:
mr. Ante Žigman, Glavni ekonomist
ante.zigman@rba-zagreb.raiffeisen.at

Autori:
mr. Ante Žigman
Zvonimir Savić
zvonimir.savic@rba-zagreb.raiffeisen.at

Publikacija je dovršena
05. studenog 2002. godine

OPĆE NAPOMENE

“Mjesečne RBAnalize” su publikacija koju izrađuje i za koju je odgovorna Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb. Ova publikacija ili bilo koji njezin dio ne može se smatrati ponudom ili pozivom na kupnju bilo koje imovine ili prava. Informacije, mišljenja, analize, zaključci, prognoze i projekcije koji se iznose zasnivaju se na javnim statističkim i ostalim informacijama što potječu iz izvora u čiju se potpunost i točnost Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb pouzda, ali za koje ne jamči. Utoliko su informacije, mišljenja, zaključci, prognoze i projekcije izneseni u ovoj publikaciji podložni promjenama koje zavise o promjenama izvora informacija, kao i o promjenama koje nastupe od trenutka pisanja teksta do njegova čitanja. Svi vrijednosni papiri i ostale imovine što se spominju u ovom dokumentu mogu biti predmetom zauzimanja pozicije od strane Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb. Sve takve imovine i prava mogu nositi rizik na čiju procjenu stavovi izneseni u ovom dokumentu ne mogu utjecati. Dokument ili njegovi dijelovi ne mogu se kopirati, ili na bilo koji drugi način reproducirati bez navođenja izvora.